

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

DAN DUNGACIU
COORDONATOR

ENCICLOPEDIA
DE
DIPLOMAȚIE

CUPRINS

Proiectul continuă.....	9
Ghidul cititorului	13
Listă de intrări	15
Intrări de la A la Z.....	21
Contribuțile autorilor	607
Autorii (ordine alfabetică).....	613
Bibliografie generală.....	617
Index.....	657

A

Abrogare. Este un termen juridic care se referă la anularea legală/desființarea/denușarea/scoaterea din vigoare a unui act normativ (lege/statut/tratat*/constituție) sau doar a anumitor articole sau dispoziții prin alt act normativ care prevede noi reglementări. La nivel național, A se face printr-o acțiune legislativă. Spre exemplu, potrivit legislației interne, constituțiile care nu mai corespund noului regim politic sunt A în momentul intrării în vigoare a unei noi constituții, specificându-se expres încetarea valabilității vechii legi fundamentale.

A, în domeniul dreptului internațional, denumește un caz de încetare a efectelor juridice ale unui tratat*/act internațional și produce efecte din momentul intrării în vigoare a actului abrogator (*ex nunc*).

Instituția A tratatelor* internaționale este reglementată de *Convenția cu privire la dreptul tratatelor din anul 1969* (se referă numai la tratatele* încheiate între state) și *Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 1986* (se referă la tratatele* încheiate între state și organizații internaționale* sau între organizații internaționale*), ambele emise de Organizația Națiunilor Unite.

În domeniul dreptului internațional public, A se referă la încetarea valabilității unui tratat* internațional, a unei înțelegeri/obligații/instituții internaționale sau doar a uneia, sau mai multor prevederi cuprinse în astfel de acte internaționale, prin încheierea unui alt tratat* care are aceeași valoare juridică. A tratatului* internațional intervine când părțile contractante ale unui tratat* încheie un nou tratat*, cu același obiect, dar contrar tratatului* anterior. A unui tratat* internațional poate interveni în orice moment al execuției sale, prin consumământul tuturor părților contractante.

A poate fi *totală*, în cazul în care desfințează întregul document internațional, sau *parțială*, în cazul în care desfințează numai o parte din dispozițiile sale. Voința pentru încetarea valabilității unui tratat*/act internațional poate fi exprimată în mod *expres*, când se adoptă un tratat* special de A a tratatului* anterior/a unor dispoziții (A fiind chiar obiectul noului acord), ori prin comunicări adreseate de părți depozitarului sau direct între părți (Cloșcă, 1982: 7); în mod *tacit*, prin încheierea unui tratat* subsecvent, în care părțile și-au exprimat intenția ca materia să fie reglementată prin noul

tratat sau în cazul în care tratatul* precedent devine incompatibil cu noile prevederi, rămânând fără aplicare (*Convenția din 1969*, art. 59).

În cazul tratatelor* multilaterale este mai dificil să se aplice A, dată fiind existența mai multor părți care sunt mai greu de conciliat spre o hotărâre, în sensul încourajării vechiului instrument juridic, pentru care se aplică regula unanimității*. [S.C.]

Bibliografie

- Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan“ (1998), *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, ed. a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic.
- Anghel, Ion M. (2000), *Dreptul tratatelor*, vol. I-II, București, Lumina Lex.
- Berridge, G.R., Alan James (2003), *A Dictionary of Diplomacy*, Second Edition, Palgrave Macmillan.
- Cloșcă, Ionel (coord.) (1982), *Dicționar de drept internațional public*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- „Convenția din 1969 privind dreptul tratatelor“, disponibilă la www.monitoruljuridic.ro/act/conventie-din-23-mai-1969-cu-privire-la-dreptul-tratatelor-emitent-organizatia-natiunilor-unite-publicat-n-brosura-36591.html, accesat la data de 11 aprilie 2018.

Abținere. În sens general, A constă într-o atitudine pasivă sau o decizie voluntară de a nu acționa, a nu interveni sau a nu exprima o părere cu privire la un eveniment survenit la nivel internațional (Bărbulescu etc. 1979: 23). În sistemul de votare, A reprezintă acțiunea de reținere a votului, de a nu vota nici *pentru*, nici *împotriva* unei propunerii.

A se folosește în procedura electorală, în procedurile parlamentare naționale (pentru alegerea unui membru, votarea

unei rezoluții, a unei legi, a unei propunerii legislative sau de altă natură), în spețele juridice, atunci când unul dintre membrii care compun un organ de jurisdicție nu poate participa la proces deoarece există un motiv de incompatibilitate sau de recuzare, precum și în procedura de votare a unor decizii/rezoluții în cadrul conferințelor/organizațiilor internaționale*.

În practica organizațiilor internaționale*, A reprezintă poziția adoptată de un stat membru al unei organizații/conferințe internaționale chemat să își exprime dreptul la vot pentru adoptarea unei hotărâri/decizii/rezoluții dezbatute anterior în cadrul reunii și care 1) nu votează nici *pentru*, nici *contra* adoptării acesteia; 2) declară că nu participă la operațiunea de votare (Cloșcă, 1982: 7). A echivalează cu un *vot negativ* atunci când, potrivit regulilor de procedură, hotărârile se adoptă prin sistemul majoritatii absolute. În sistemul majoritatii relative, A nu sunt luate în considerare în calculul majoritatii. În procedura de votare din cadrul Consiliului Uniunii Europene, o A pe o problemă hotărâtă în unanimitate are efectul unui vot „da“. În ceea ce privește aspectele hotărâre prin majoritate calificată, A are efectul unui „vot fără vot“.

În exercițiul Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, cei cinci reprezentanți permanenți care dețin drept de *veto** (Statele Unite, Regatul Unit, Franța, Rusia și China) au posibilitatea, potrivit Cartei* ONU, să se A de la votarea unei măsuri cu care nu sunt de acord (decât să-și exerceze dreptul de *veto** asupra acesteia), chiar dacă adoptarea necesită unanimitatea membrilor permanenți, fără ca A să fie considerată vot negativ și

Respect pentru oameni și cărți

să blocheze măsura. Această regulă nu este aplicabilă și în cazul procedurii de vot a membrilor Adunării Generale a ONU sau în comisiile acestei organizații. A majorității membrilor de la aprobarea unei măsuri duce la neadoptarea măsurii. În cadrul acestui for, majoritatea se stabilește, conform procedurii de vot prevăzute în regulament, în raport cu membrii prezenți și votanți, cei care se abțin nefiind considerați votanți (Alexandrescu, 1967: 12).

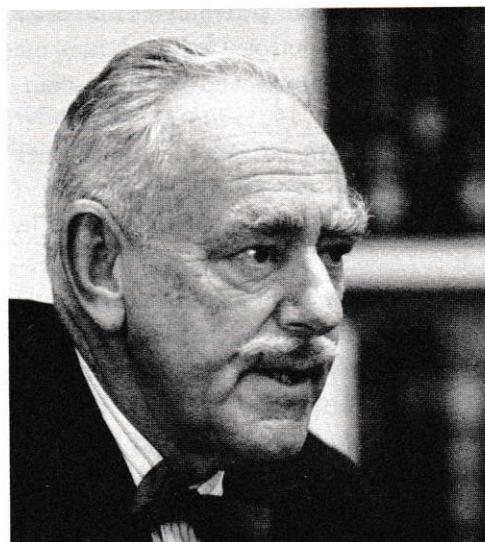
Atunci când este necesară unanimitatea pentru adoptarea unei decizii, se folosește sintagma de **A constructivă** la vot, iar această **A** nu are ca efect blocarea adoptării deciziei. Într-o astfel de situație, o **A obișnuită** ar echivala cu un veto*. De exemplu, în Consiliul de Securitate al ONU și contrar Cartei* ONU, **A** asupra problemelor nonprocedurale este tratată ca fiind „constructivă”, deși nu a fost descrisă niciodată aşa.

La nivelul Uniunii Europene, termenul de **A constructivă** a fost introdus în politica externă și de securitate comună (PESC) prin Tratatul de la Amsterdam (1997) și se referă la cazul în care un stat se abține de la o decizie în cadrul PESC și nu este obligat să se implice în acea acțiune de la care se abține, în schimb este obligat să nu împiedice nicio acțiune care decurge din aceasta (cu excepția operațiunilor care au implicații militare sau de apărare) și să își asume partea de costuri consecvente. [S.C.]

Bibliografie

Alexandrescu, Cristian, Octavian Bărbulescu, Nicolae Fotino, Adrian Iosipescu (1967), *Mic dicționar diplomatic român*, București, Editura Politică.

Bărbulescu, Petre, Ionel Cloșcă, Nicolae Ecobescu, Nicolae Fotino, Dinu C. Giurescu, Edwin Glaser, George Macovescu, Romulus Neagu, Traian Silea (coord.) (1979), *Dicționar diplomatic*, București, Editura Politică.
 Berridge, G.R., Alan James (2003), *A Dictionary of Diplomacy*, Second Edition, Palgrave Macmillan.
 Cloșcă, Ionel (coord.) (1982), *Dicționar de drept internațional public*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
eur-lex.europa.eu/summary/glossary/abs-tention.html, accesat pe 12 februarie 2018
www.dictio.ro/juridic/abtinere, accesat pe 12 februarie 2018.

Acheson, Dean. Avocat și diplomat american. În calitate de secretar de stat al Statelor Unite în administrația președintelui Harry S. Truman (1949-1953), **DA** a jucat un rol central în definirea politiciei externe americane în timpul Războiului Rece. De asemenea, s-a implicat, alături de alți oficiali americani, în elaborarea Planului Marshall, fiind unul dintre artizanii doctrinei Truman și ai Alianței Nord-Atlantice (NATO).

DA s-a născut la 11 aprilie 1893, în Middletown, Connecticut. Absolvent al Colegiului Yale și al Facultății de Drept din cadrul Universității Harvard, **DA** este numit de președintele Roosevelt subsecretar de stat la Finanțe, în 1933. În calitate de asistent al secretarului Departamentului de Stat (din 1941), **DA** coordonează politica economică a Statelor Unite de sprijinire a Marii Britanii și instituirea unei blocade* a țărilor Axei (Perlmutter, 1961: 896-911). Astfel, acesta reușește să implementeze politica Lend-Lease, ceea ce a permis reînarmarea Marii Britanii și reducerea cu 95% a importului de petrol al Japoniei, în urma embargoului* americanо-britanicо-olandez (Anderson, 1975: 201-231).

În 1944, **DA** participă la Conferința de la Bretton Woods, în calitate de șef delegat al Departamentului de Stat. În cadrul acestei conferințe fusese proiectată structura economică internațională din perioada postbelică. Evenimentul a marcat și momentul nașterii al Fondului Monetar Internațional, al Băncii Mondiale și al Acordului General privind Tarifele și Comerțul, devenit ulterior Organizația Mondială a Comerțului.

Îngrijorat de lipsa unui sprijin substanțial acordat de Washington Greciei și Turciei, diplomatul american considera că, odată cu intrarea celor două state în sfera de influență sovietică, și alte state din regiunea Mediteranei, Africii și Orientului Mijlociu, prin contagiune, ar putea avea aceeași soartă (teoria jocului de domino). Astfel, **DA** a contribuit la formularea a ceea ce numim doctrina Truman sau *doctrina containmentului*, enunțată de președintele american în fața

sesiunii comune a Congresului, pe 12 martie 1947, prin care s-a promis că Statele Unite nu vor permite instalarea de noi regimuri comuniste în alte state neocupate de sovietici. De aceea, promite un ajutor economic și militar imediat guvernelor de la Atena și Ankara, formulând public ideile esențiale ale Planului Marshall (8 mai 1947), ca extensie economică a doctrinei Truman (Britannica.com). Oficialul american era convins că metoda cea mai bună de a bloca răspândirea comunismului stalinist și de a preveni izbucnirea unui nou conflict european constă în restabilirea prosperității economice a statelor Europei Occidentale, încurajarea cooperării interstatale și stimularea dezvoltării economiei americane, făcându-i pe partenerii săi comerciali mai bogați.

Deținând funcția de secretar de stat (1949-1953), **DA** a promovat și contribuit la crearea Alianței Nord-Atlantice (NATO), coordonând personal complicate negocieri privind constituirea primei alianțe* de apărare a păcii, a proiectului Comunității Europene de Apărare și a reînarmării Germaniei (Paterson et al., 1988: 455).

DA fusese până în 1946 adeptul unei politici de destindere față de Uniunea Sovietică, fiind chiar conciliator față de politica lui Stalin. Optica sa se schimbă radical în urma tentativelor Uniunii Sovietice de a-și răspândi hegemonia în Europa de Est și Asia de Sud-Est.

Au existat acuzații la adresa lui **DA**, mai ales după intervenția militară a Chinei în Războiul* din Coreea (1950-1953), pentru că „a pierdut China“ și a provocat războiul* în peninsula coreeană prin

declarația sa din 12 ianuarie 1950, potrivit căreia Coreea s-ar afla în afara „perimetrului de securitate“ al Statelor Unite (Vaisse, 2008: 8). De fapt, DA prezintase la Clubul de Presă de la Washington D.C. o viziune de politică externă a administrației americane vizavi de Asia. Oficialul inclusese în aşa-numitul „perimetru de securitate“ Japonia, Okinawa și Filipinele, excludând Taiwanul și Coreea. Cinci luni mai târziu, pe 25 iunie 1950, nord-coreenii invadăză sudul peninsulei, trecând linia de demarcație a paralelei 38. Chiar dacă documentele declasificate arătau clar că regimul de la Phenian acționa la ordinul lui Stalin, DA nu a scăpat de cele mai virulente critici, precum că i-ar fi „invitat“ pe nord-coreeni, prin declarația din ianuarie, să atace sudul. Cel mai probabil că această „scăpare“ a diplomatului făcuse parte dintr-o strategie de comunicare separată, și anume aceea de a da un semnal clar că Statele Unite nu intenționau să disloce în zonă forțe militare permanente, negând, în același timp, acordarea unui sprijin american imediat liderului sud-coreean Syngman Rhee, pentru a nu-l încuraja să declanșeze operațiuni militare împotriva nordului (Foner și Garraty, 1991). Astfel, DA încercase să prevină orice fel de ostilități în peninsula coreeană și să se asigure că, în cazul declanșării oricărui conflict armat*, singurii responsabili vor fi comuniștii lui Kim Ir-sen.

DA stabilește ulterior politica de ne-recunoaștere a Chinei comuniste a lui Mao Zedong, în același timp susținând acordarea unui ajutor economic și militar generalului Chiang Kai-Shek și susținătorilor săi stabiliți în Taiwan. De

asemenea, îndeamnă guvernul de la Washington să sprijine regimul colonial francez din Indochina, în virtutea doctrinei Truman.

Părăsește viața publică în 1954, dar revine ca reprezentant special și consilier al președinților Kennedy și Johnson. În 1970, devine laureat al premiului Pulitzer pentru istorie, datorită lucrărilor sale relevante referitoare la activitatea sa în cadrul Departamentului de Stat, cum ar fi *Power and Diplomacy* (1958), *Morning and Noon* (1965), *The Korean War* (1971) și *Grapes from Thorns* (postum 1972). Încetează din viață la data de 12 octombrie 1971. [N.T.]

Bibliografie

- Anderson, Irvine H. Jr. (1975), „The 1941 De Facto Embargo on Oil to Japan: A Bureaucratic Reflex“, *The Pacific Historical Review*, vol. 44, no. 2.
- *** Dean Acheson, Encyclopaedia Britannica, disponibil la adresa <https://www.britannica.com/biography/Dean-Acheson>, accesat pe 27 august 2017.
- Foner, Eric și John A. Garraty (1991), *Dean Acheson*, Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company, HISTORY.com, disponibil la adresa <http://www.history.com/topics/cold-war/dean-acheson>, accesat la 27 august 2017.
- Paterson, Thomas G., J. Garry Clifford și Kenneth J. Hagan (1988), *American Foreign Policy. A History / 1900 to Present*, Third Edition, Lexington, Massachusetts, D.C. Heath and Company.
- Perlmutter, Oscar William (1961), „Acheson and the Diplomacy of World War II“, *The Western Political Quarterly*, University of Utah, 14 (4).
- Vaïsse, Maurice (coord.) (2008), *Dicționar de relații internaționale: secolul XX*, trad. Marius Roman, Iași, Polirom.